1954
ମାର୍ଚ୍ଚ 11.

ସୁଲେମାନ ଇସା

ବନାମ

ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ

[ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ମୁଖାର୍ଜୀଆ, ଏସ୍. ଆର୍. ଦାସ, ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ ଏବଂ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ]

ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା (1898 ର 5), ଧାରା 517-ବମ୍ବେ ଜିଲ୍ଲା ପୋଲିସ ଅଧିନିୟମ (1890 ର ବମ୍ବେ ଅଧିନିୟମ 4) ର ଧାରା 61-E ଅନୁଯାୟୀ ଅଭିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି- ପ୍ରାୟ 3 ଲକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟର ସୁନା ବାଜ୍ୟାପ୍ତ - ଔଚିତ୍ୟ ।

ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 517 ଅନୁଯାୟୀ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ତଦନ୍ତ କିମ୍ବା ବିଚାରର ସମାପ୍ତି ହେବା ପରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ହେପାଜତରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ଯେକୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଦସ୍ତାବିଜର ଯାହା ବିଷୟରେ ଏକ ଅପରାଧ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ କିମ୍ବା ଯାହା କୌଣସି ଅପରାଧ ଲାଗୁ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା ତାହାର ନିକାଶ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ । ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ନ୍ୟାୟାଳୟର ହେପାଜତରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାରେ ନୁହେଁ ଯେଉଁଠାରେ ଅଦାଲତ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ *ବାଜ୍ୟାପ୍ତ* ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବାକୁ ବାଧ ।

ଏହା ନିଶ୍ଚିତହେଲା ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଳି ଏକ ମାମଲାରେ ପ୍ରାୟ 3 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ସୁନା ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବା ଅସାଧାରଣ ଭାବେ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଥିଲା,ଯେଉଁଥିରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ପକ୍ଷର ଘଟଣା ଏହିକି ଯେ ଉକ୍ତ ସୁନା ଆଫ୍ରିକାରୁ ଭାରତକୁ ଚୋରା ଚାଲାଣ କରାଯାଇଥିଲା, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ବମ୍ବେ ଜିଲ୍ଲା ପୋଲିସ ଅଧିନିୟମ , 1890 ର ଧାରା 61-E ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସର୍ବାଧିକ ତିନି ମାସ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ 100ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ରହିଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ସମୁଦ୍ର ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ ଭଳି କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାବଧାନ ନାହିଁ ।

ଫୌଜଦାରୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକରିତା : 1951 ର ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 67 ।

ବମ୍ବେର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ (ଦୀକ୍ଷିତ ଏବଂ ଚୈନାନୀ ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ)ଙ୍କ 1949 ମସିହାର ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 784 ରେ 26 ଜୁନ୍, 1950 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଚାର ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ (ତାଙ୍କ ସହିତ ଏଚ୍. ଜେ. ଉମ୍ରିଗର ଏବଂ ଏସ୍. ପି. ବର୍ମା)* ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ *ଭାରତର ଆଟର୍ଣ୍ଣି ଜେନେରାଲ ଏମ୍. ସି. ସେତଲୱାଡ (ତାଙ୍କ ସହିତ ପୋରସ୍ ଏ. ମେହେଟ୍ଟା)* ।

1954 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 11 ତାରିଖରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ ହାସନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା -ଏହି ଆବେଦନ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ (ଦୀକ୍ଷିତ ଏବଂ ଚୈନାନୀ ଜେଜେ)ଙ୍କ ଜୁନ୍ 26,1950ର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ନେଇ ଆଗତ କରାଯାଇଛି, ଯେଉଁଠାରେ ହାଇକୋର୍ଟ ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟର ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ମେ 7,1949 ରେ କୈରାଙ୍କ ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆବେଦକଙ୍କ ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରି ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 31,1948ରେ ଉପଖଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ, ନାଦିଆଦ୍ ପ୍ରାନ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ପୁନସ୍ଥାପିତ କରିଛନ୍ତି ।

ଆବେଦନକାରୀ, ସୁଲେମାନ ଇସା, ଯିଏକି ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ନାଟାଲର ବାସିନ୍ଦା, ଅଗଷ୍ଟ 1947ରେ କାର ଯୋଗେ ଡର୍ବାନ ଛାଡ଼ି କୈରା ଜିଲ୍ଲାର ନିଜ ଜନ୍ମସ୍ଥାନ ସାରସା ଗସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ଯାଇଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ଅଲିମହମଦ ଇସାକଙ୍କ ସହ ରହୁଥିଲେ। । ତାଙ୍କ ସହିତ ଆଉ ଜଣେ ଭିଣୋଇ ଦାଉଦ ହାସମ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ ଏବଂ ଉଭୟ କାର ଯୋଗେ ମୋମ୍ବାସା ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ମୋମ୍ବାସାରୁ ସେମାନେ ଅଗଷ୍ଟ 30 ତାରିଖରେ ଏକ ବୋଟରେ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 11 ତାରିଖରେ କଲମ୍ବୋରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେମାନେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 14 ତାରିଖରେ କଲମ୍ବୋରୁ ମାଡ୍ରାସକୁ ଉଡ଼ାଣ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ କାରଟିକୁ ଏକ ଷ୍ଟିମରରେ ପଠାଇଥିଲେ । ସେପ୍ଟେମ୍ବର 20 ତାରିଖରେ ଷ୍ଟିମର ପହଞ୍ଚିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ମାଡ୍ରାସରେ ରହିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଫେରିବା ସମୟରେ ଡର୍ବାନକୁ ଫେରାଇ ନେବାକୁ ଚାହୁଁଥିବାରୁ ଜାମିନ ଅମାନତ ପାଇଁ 2,700 ଟଙ୍କା ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଏବଂ 10,000 ଟଙ୍କା ନଗଦ ଜମା ଦେବା ପରେ ଅକ୍ଟୋବର 1 ତାରିଖରେ କାରଟି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଦଳଟି ଅକ୍ଟୋବର 7 ତାରିଖରେ ବାଙ୍ଗାଲୋର, ପୁନା, ନାସିକ ଏବଂ ଧୂଳିଆ ଦେଇ ନାର୍ଦାନା ଅଭିମୁଖେ କାରରେ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲା । ସେଠାରୁ ସେମାନେ ଟ୍ରେନ୍ ଯୋଗେ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର 8 ତାରିଖରେ ସାରସାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । କାରଟି ନାର୍ଦାନାରୁ ଆନନ୍ଦକୁ ଏକ ଖୋଲା ଟ୍ରକରେ

1954
ସୁଲେମାନ ଇସା
ବନାମ
ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍

ସଂରକ୍ଷଣ କରିନିଆଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଠାରେ ଏହାକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲାଏବଂ ତା'ପରେ ସାରସାକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା ।

ନାଦିଆଦ ସହରର ବରିଷ୍ଠ ଆରକ୍ଷୀ ନିରୀକ୍ଷକ ରତନସିଂ କାଲୁସିଂ ରାଓଲ, କୌଣସି ଭାରତୀୟ ନମ୍ବର ନଥିବା କାରଟି ସହରରେ ଯାଉଥିବାର ଦେଖି ପୋଲିସକୁ ନଜର ରଖିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଅକ୍ଟୋବର 12 ରେ ଉପନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପଚରାଯିବାରୁ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପରିବାର ଜାମନଗର ରାଜ୍ୟର ମୂଳ ବାସିନ୍ଦା ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଗତ 60 ବର୍ଷ ଧରି ସେମାନେ ଡର୍ବାନରେ ଜମି କ୍ରୟ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଠିକାଦାର ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ । ତଥାପି, ତାଙ୍କ ଭାଇ ଦାଉଦ ଇସା ବମ୍ବେରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିଲେ । ସେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାଥୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଯାତ୍ରାର ବିବରଣୀ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ପାରପତ୍ର , ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଦେବାର ରସିଦ ଏବଂ ଜମା ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଅକ୍ଟୋବର 15 ରେ, ମୁଖ୍ୟ କନଷ୍ଟେବଳ ଅଜିତ ସିଂହ, ରାଓଲଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ ଯେ କିଛି ଅଜଣା ବ୍ୟକ୍ତି ଉମରଭାଇ ଅଳଙ୍କାର ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦୋକାନକୁ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ସୁନା ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ତଦନୁସାରେ ପୋଲିସ ଅଳଙ୍କାର ବ୍ୟବସାୟୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଭାଇ (ସେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଅଳଙ୍କାର ବ୍ୟବସାୟୀ)ଙ୍କ ଦୋକାନ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କୁ ସୁନା ତରଳାଇବା ପାଇଁ ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ସୁନା ସହିତ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ରଖାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ କିଛି ସୁନା ପୋଲିସ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିଥିଲା । କାର୍ ଟିକୁ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିଥିଲା । ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ସୁନାର ମୋଟ ପରିମାଣ 2773 1⁄2 ତୋଲା ଯାହାର ମୂଲ୍ୟ ଆନୁମାନିକ ୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହେବ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଭାରତୀୟ ଟେଲିଗ୍ରାଫ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 20 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଏହି ଅନୁମାନରେ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ କାରରେ ଥିବା ୱାୟାରଲେସ୍ ସେଟ୍ ଏକ ଟ୍ରାନ୍ସମିଟର ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟଥା ମିଳିବା ପରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡି ଦିଆଯାଇଥିଲା । କାରଟି ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଭାବରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଅପରାଧମୂଳକ ଜିନିଷ ମିଳିନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପବ୍ଲିକ୍ ସିକ୍ୟୁରିଟିଜ୍ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟ ଅଟକ ରଖାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଶେଷରେ ଜାନୁଆରୀ 2,1948 ରେ, ବମ୍ବେ ଜିଲ୍ଲା ପୋଲିସ ଅଧିନିୟମ (1890 ର IV) ର ଧାରା 61 E ସହିତ ପଠିତ ଭାରତୀୟ ପିଙ୍ଗଳ ସଂହିତାର ଧାରା 109 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ

ଅପରାଧ ପାଇଁ ରାଓଲଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଉପରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା। ଧାରା 61E ଦର୍ଶାଏ :-

"ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଏଭଳି ସମ୍ପତ୍ତି ରଖିଥାଏ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥାଏ , କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ କିମ୍ବା ବନ୍ଧକ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଏ, ଯାହା ଚୋରି ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ବନ୍ଧକ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ କିମ୍ବା ଠକେଇ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ ରହିଛି, ଯଦି ସେ ଏପରି ଦଖଲ ପାଇଁ ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ତିନି ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାରାଦଣ୍ଡ କିମ୍ବା ଏକ ଶହ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୋରିମାନା ଦଣ୍ଡିତ କରାଯିବ ।"

ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ 100 ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଫୌଜଦାରୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 517 ଅନୁଯାୟୀ ସୁନା ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରରୋଚନା ଅଭିଯୋଗ ହୋଇଥିଲା ସେମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରାଯାଇଥିଲା । ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଚୋରି କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି କରି ସମ୍ପତ୍ତି ହଡ଼ପ କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମତରେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଥିଲା ଯାହା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ଯେ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ସୁନା ଚୋରି ହୋଇଥିଲା କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ସୁନାର ଦଖଲ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ଦେହଜନକ ଥିଲା, ତଥାପି ସମ୍ପତ୍ତି ଚୋରି ହୋଇଛି କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ପାଇଁ ଏହା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆଧାର ଗଠନ କରିନଥିଲା । ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ସେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ସୁନା ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୋଜନା ଘଟଣାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ ଯେ ସୁନା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମୋଟର-କାରରେ ଭାରତକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ସହମତ ହୋଇ କହିଥିଲେ ଯେ ପରିସ୍ଥିତିରୁ ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାର କାରଣ ଏହା ଥିଲା ଯେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସୁନା ଥିଲା ଯାହା ଚୋରି ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏହି ସ୍ପଷ୍ଟୀକରଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପିତା ତାଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନକୁ ଗସ୍ତ କରିବାବେଳେ ସମୟ ସମୟରେ ସାରସାକୁ ସୁନା ଆଣିଥିଲେ । ଧାରା 517 ଅନୁଯାୟୀ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଆଦେଶ ସମ୍ପର୍କରେ,

1954
ସୁଲେମାନ ଇସା
ବନାମ
ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଅପରାଧ ହୋଇଥିବା ପରି ଜଣାପଡ଼େ କିନ୍ତୁ ଯଦି ସମ୍ପତ୍ତି ଅଦାଲତରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଏ ତେବେ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦୋଷମୁକ୍ତିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶକୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଶ୍ରୀ ଚାଟାର୍ଜୀ ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି ଯେ 'ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଠିକ୍ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେ ଏହି ଧାରଣାରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ଯଦିଓ ଏହା ସତ୍ୟ ଥିଲା, ଧାରା 517ର ଏହି ମାମଲାରେ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନଥିଲା ଏବଂ ସୁନା ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ନଥିଲା । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଯେକୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଆଦେଶ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ନୁହେଁ ।

ଧାରା 517 (1) ଏହିପରି ଦର୍ଶାଇଥାଏ :-

"ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଫୌଜଦାରୀ ଅଦାଲତରେ ଏକ ତଦନ୍ତ କିମ୍ବା ବିଚାର ସମାପ୍ତ ହୁଏ, ସେତେବେଳେ ଅଦାଲତ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ହେପାଜତରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ଯେକୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଦସ୍ତାବିଜର ନିକାଶ (ନଷ୍ଟ କରିବା, ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କିମ୍ବା ବିତରଣ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏହାର ଦଖଲ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ଦାବି କରିବା ଦ୍ୱାରା) କିମ୍ବା ଯାହା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ, କିମ୍ବା ଯାହା କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି ତାହା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ମନେ କରୁଥିବା ଆଦେଶ ଦେଇପାରିବେ ।"

ସାଧାରଣ ପଠନ ଉପରେ ଥିବା ଧାରାରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ତଦନ୍ତ କିମ୍ବା ବିଚାରର ସମାପ୍ତି ପରେ ଅଦାଲତକୁ କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଦସ୍ତାବିଜକୁ ଫଏସଲା କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବାର କ୍ଷମତା ରହିଛି ଯାହାକି ଏହା ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ।

କିମ୍ବା ଏହାର ହେପାଜତରେ,

କିମ୍ବା ଯାହା ବିଷୟରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ,

କିମ୍ବା ଯାହାକୁ ଏକ ଘଟିଥିବା ଅପରାଧ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ଧାରା ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାର ଦାବି କରୁଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବିନାଶ, ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କିମ୍ବା ବିତରଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୃତ ।

ମିଷ୍ଟର ଚାଟାର୍ଜୀ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ହେବା ପରେ ସୁନାକୁ ରାଜକୋଷକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇନଥିଲା । ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରମାଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ଅଧସ୍ତନ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଠାଇବାଥିବା ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏନାହିଁ। । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଦେଶକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଯଥାର୍ଥ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲା ଯେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ "କୌଣସି ଅପରାଧ ହୋଇଥିବା ପରି ଜଣାପଡୁଛି" । ଆମ ପାଇଁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ସମ୍ପତ୍ତି ଏପରି ନଥିଲା ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଅପରାଧ ଘଟିଥିବାପରି ଜଣାପଡ଼େ, କିମ୍ବା ଯାହା କୌଣସି ଅପରାଧ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ନିଃସନ୍ଦେହରେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ହେପାଜତରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାର କରେ କିନ୍ତୁ ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାମଲାରେ ନୁହେଁ ଯେଉଁଥିରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତି ନିର୍ବିଶେଷରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।ଯେଉଁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଅପରାଧର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇପାରେ, ସେହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିଚାର କରିବା ସମ୍ଭବ, ଯାହାକୁ ଅପରାଧ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତି ଉପରେ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ଭାବରେ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରାଯାଇପାରିବ । ତେଣୁ ସୁନା ନିକାଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଥିଲା ବୋଲି ଧରିନେଲେ, ଆମକୁ ଲାଗୁଛି ଯେ ଏହି ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଆଦେଶ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶ ନଥିଲା । ଧାରା 517ରେ ଶେଷ ଭାଗରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ନିକାଶ ପାଇଁ ଏକ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଧାରା ୬୧ (E) ଅନୁଯାୟୀ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଜୋରିମାନା ଆଦି ଦଣ୍ଡ ଦେବା ପାଇଁ ଅଦାଲତକୁ କୌଣସି କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇନାହିଁ , ଏହି ଦଣ୍ଡ କେବଳ ଏକ ନାମମାତ୍ର ଦଣ୍ଡ ଅଟେ କାରଣ ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ଦଣ୍ଡ କେବଳ ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯେ, ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନିକଟରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଚୋରି ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଠକେଇ କରି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହାର ସନ୍ତୋଷଜନକ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଏହା ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ୍ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ଅଟେ ଏବଂ କୌଣସି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ନୁହେଁ ଯେଉଁଥିରେ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଦଣ୍ଡ ଲାଗୁ କରୁଥିବା ସମୁଦ୍ର ସୀମା ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ ପରି କୌଣସି ମୌଳିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଧାରା 517 ଅନୁଯାୟୀ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଏକମାତ୍ର ନିକାଶର ମାଧ୍ୟମ ନୁହେଁ ଏବଂ ସର୍ବାଧିକ 3 ମାସ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ଏବଂ 100 ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ମାମଲାରେ ଏହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅନୁପଯୁକ୍ତ । ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଏହାର ଅଧିକାର ପାଇଁ ହକଦାର ବୋଲି ଦାବି କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପାଇଁ ଖୋଲା ଥିଲା । ଏଠାରେ ସୁନା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦଖଲରୁ ମିଳିଥିଲା, ଏବଂ ଏହାର ମାଲିକାନା

1954
ସୁଲେମାନ ଇସା
ବନାମ
ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଗୁଲାମ୍ ହସନ୍

ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଦାବି ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ କୁହାଯାଇ ନଥିଲା । ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଯେ ଏହା ଚୋରି ହୋଇଛି କିମ୍ବା ଏହା ଜାଲିଆତି ଭାବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଏବଂ କେବଳ ଏତିକି ଜଣାପଡିଛି ଯେ ଚୋରି କିମ୍ବା ଜାଲିଆତି ଦ୍ୱାରା ଏହା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ଏହାର ଦଖଲ ବିଷୟରେ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭାବିଥିଲେ ଯେ ସୁନା ଆଫ୍ରିକାରୁ ଭାରତକୁ ଚୋରା ଚାଲାଣ କରାଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେଭଳି କଳ୍ପନା ସତ୍ତ୍ୱେ ଧାରା 517 ଅନୁଯାୟୀ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରିବା ଧାରା 61E ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ କଠୋର ଏବଂ ଅଯୌକ୍ତିକ ଥିଲା ଯାହା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କେବଳ ଏକ ବିଶ୍ୱାସର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଉପରେ । ତେଣୁ ଆମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ଯେ ସୁନା ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଆଦେଶ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତଦନୁସାରେ ଆମେ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରୁଛୁ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛୁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ସୁନା ତାଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦିଆଯିବ ।

ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର ଦିଆଗଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିକାରୀ : *ଆର୍. ଏଚ୍. ଢେବର* ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।